

Segueix la crisi

Crisi laboriosa

Madrid, 17.

Com es presumia i anunciàvem ahir, la solució de la crisi és laboriosa i ho ha estat nés per la malaltia del senyor Dato, que no ha permès que s'encairregui el poder el partit conservador que acobdilla.

S'han comentat molt, durant el matí, uns manifestacions que ha fet el duc de Infantado, dient terminantment que no calia estranyar que si al matí fraassava la solució conservadora, a la tarda entregués el Rei el poder a les esquerres, tota vegada que algú havia e governar.

Propòsit fracassat

Amb referència a un ex-ministre lliberal s'ha dit aquesta tarda que, rebutjat pels conservadors, cada vegada amb més energia, el propòsit d'unir-se als maurins, s'anava a intentar la formació d'un Govern de conservadors i lliberals, presidit pel senyor Sánchez de Toca, donant un ministeri al marqués d'Alhucemas un altre al comte de Romanones i un altre al senyor Alba.

No obstant, l'intent de formar un Govern amb elements conservadors i lliberals, ha estat refusat, segons informes d'última hora. Ha existit; però consultats alguns prohoms lliberals, no s'han mostrat propicis a aquesta concentració i se n'ha desistit.

El Rei.—Encara no hi ha hagut consulta

A dos quarts de nou de la nit el Rei ha tornat de la Casa de Camp on havia anat en automòbil a dos quarts de sis de la tarda.

S'ha comentat molt aquesta llarga absència del Rei, arribant-se a admetre la possibilitat de que en la dita finca hagi celebrat determinades i interessants conferències.

A les nou el Rei s'ha posat a sopar, sense que acudís cap dels polítics que es deia serien consultats.

Impressió dominant. — Gabinet Sánchez Toca?

La impressió dominant aquesta nit era la de que la solució de la crisi serà definitivament un gabinet conservador presidit pel senyor Sánchez Toca, que jurarà demà.

Aquest gabinet comptaria amb l'apoi dels lliberals per a constituir el

Congrés i legalitzar la situació econòmica.

Sembla ésser que confidencialment el senyor Sánchez Toca comptava amb aquest apoi, però que ha sollicitat que els caps lliberals ratifiquin llur solució davant del Rei i obeint a tot això l'ampliació de les consultes.

El nou Govern es proposa que per al dia 31 de juliol s'hagin realitzat aquestes dues coses.

Aquest mateix dia es tancaran les Corts.

No es farà cap nomenament d'alt personalment fins la clausura del Parlament a fi de no restar vots.

Manifestacions de don Melquiades

Preguntat don Melquiades Alvarez sobre el desenrotllament de la crisi, ha dit:

—Crec impossible una concentració. Solament la podrien fer maurins, ciervistes i conservadors.

Crec que solament és viable una solució de Gabinet homogeni conservador, que tingui caràcter provisional, de tot el que es dreta ara, però que presti al país el servei d'arribar-se, sense convulsions ni greus obstacles, a la situació definitiva d'esquerres, que no pot ésser altra, donats els corrents espirituals d'Europa.

L'Alba

El senyor Alba estava aquesta nit indignat i deia que ha de complir-se el pacte de les esquerres d'hostilitat contra els senyors Maura i La Cierva.

L'actitut d'En Romanones

El comte de Romanones ha fet unes declaracions que produiran avui, en ésser conegudes gran rebombori en les esquerres.

Ha dit que ha arribat l'hora del sacrifici. S'imposa el Gabinet de concentració conservadora presidit pel senyor Maura i cal apoiar-lo.

Gabinet de concentració conservadora

Madrid, 18.

Avui, a la tarda, jurarà el Gabinet de concentració conservadora, presidit pel senyor Maura o pel senyor Sánchez Toca.

Sembla que s'ha convingut que li prestin ajuda els lliberals.

Nosaltres no pretenem pas que En Trulls sigui expulsat del seu partit, però si que entenem que ja és hora de que s'acabin els equivocs, i sàpiga tot-hom amb quin caràcter actuen els homes. Si com a republicanos del bloc de les esquerres, o com a mauristes i contraris al execrable y antipatriòtic bloque de las izquierdas que acaba de tornar al Govern d'En Maura.

Perquè va resultant molt còmode això d'encendre un ciri a Sant Miquel i un altre al diable. Això de fer de republicano al Centro i de maurista a la Cambra. Això de rifar-se, en una paraula, a tot Manresa, fent se passar per republicà a fi de poguer fer tota la vida l'ofici de regidor i acabar felicitant an En Maura i protestant com un vulgar si señor de la mayoría, contra les izquierdas execrables y antipatrióticas que combaten al Govern.

Tothom té el dret d'ésser lo que millor li convingui. A lo que no hi ha dret es a rifar-se al poble i a fer cara a tots els vents.

FULLS

PER FI

Ja ha caigut el Govern; veus-aquí una bona nova. Per a nosaltres, que no veiem en aquests governs més que obstacles que s'oposen a la consecució de les nostres llibertats, la nova aquesta ens omplena d'alegria i fruim amb vera delícia l'ensorrada d'aquests homes que quan són al Poder ho fan tot menys lo que haurien de fer.

La crisi present ofereix uns caires anàlegs a la d'En Dato en 1917. Tant ell aleshores com En Maura avui, havien lograt posar-se en front de les forces vives del país i semblava que ells sols eren els únics que podien tenir en ses mans la governació de l'Estat; i amb una todusseria sens igual, es ressitien a marxar, disposant-se a continuar fent la felicitat (sic) dels seus governats.

A n'En Dato l'engegà el Rei; a n'En Maura l'ha foragitat el Parlament.

El Parlament amb aquest acte ha jutjat tota la política electoral del Gabinet; amb la votació de l'acta de Coria ha eludit la responsabilitat d'una política eixorca i ha condemnat severament les transgressions dels ministres de Governació i Gracia i Justicia principalment.

Ja no pot concebre's major enormitat que la que en l'informe del Suprem es proposava referent a l'acta d'aquest districte. Això d'anul·lar-la no més que perquè el candidat derrotat és nebot del President del Consell significa el retorn a una era de favoritisme i a una política de família, que per tots els mitjans cal impedir.

I el país ha trobat en el Congrés l'orgue d'expressió per on ha manifestat el seu fàstic, la seva repugnància per fets d'aital naturalesa, que no tenen altre objectiu que privar-lo dels representants que ell ha elegit.

Té una gran importància la votació contraria al Govern maurí, perquè a més de significar un progrés, un renovellament dels nostres costums polítics, esdevé la desautorització més eficaç de la conducta del Tribunal Suprem.

Fins avui havien merescut els respectes de tots els partits governamentals els informes que aquest emetia en jutjar les actes que portaven les protestes dels candidats derrotats. Però tres fets greus han minvat la seva autoritat de tal manera que be pot predir-se que en una pròxima revisió de la llei electoral es treurà de la seva facultat el poguer intervindre en el fallo de les actes. L'altre dia, en immiscuir-se en la significació política dels diputats, cometé una de les més greus transgressions en l'ordre constitucional i jurídic.

I el Govern, que ha volgut fer ques-

tió de Gabinet l'empat d'aquestes transgressions, ha rebut el càstic que es mereixia. La sanció popular no podia deixar que restessin impunits aquests actes que minvaven els seus drets i tenien eficàcia les manifestacions de la seva voluntat, font de tota sobirania i de tot poder.

A nosaltres, com hem dit abans, ens causen pler aquestes crisis, perquè no són altra cosa que l'aterrament d'obstacles que volen impedir a Catalunya la seva marxa triomfal.

Avui no pot governar-se ni contra Catalunya, ni sense Catalunya.

Que aixís ho recordin els de la «metsa central».

J. Montaner P.

En pro de l'Orfeo Manresà

IV

L'intimitat del cant

Jo no sé pas capir en quin enconguiment d'esperit deuen viure les gents que no saben cap cançó. Que deuen ésser tristes les seves hores d'ociositat! Quina pesantor més abominable, Senyor, la del seu treball en el mutisme! Quan el dolor se'ls arrapa a l'esperit jo no sé pas com poder esquivar-lo.

I tan bell que és el cant en l'intimitat i tan necessari que és el cant en la vida! D'una absoluta necessitat nasqueren les nostres més antigues cançons i per ço porten encara el sanítos torment que les ha creades i la joia produida en l'esperit de qui primerament les fruí. Hi trobem la maravellosa que tingué el pastor d'haver trobat tota l'esplendorositat i la bellesa del paisatge dintre l'idíllic flabiol; hi trobem els aucs del vent formidable passant per les grans boscuries escabellades; perquè la nostra cançó primitiva fou un no dir res que ho diu tot perquè parla en l'intimitat del nostre esperit; fou una imitació de les remors de la naturalesa; du bels i drings d'esquelles i remorejar de fonts en el silenci i du una sagrada escaifor espiritual perquè és filla del sol que emmoreneix nostres testes i du el dolç acoronament dels aires purs. Fruint una bella cançó rural hom apar que senti perfum de muntanya. I fou les necessitats del cant que les crià les nostres cançons. Els homes humils del cant tingueren absoluta necessitat d'elles. Primer: un taral·lejar sovint qui duia l'agre-dolç de la seva terra, després un rondinar suau com el dels blats quan són pesants de l'or granat; després una paraula nascuda toçudament portant tot el miracle de la creació. Fou aixís la nostra cançó primitiva i per ço les nostres cançons populars porten el miracle estupend i la joia d'aquells esperits semi-deus dintre la seva rusticitat. I per ço la sentim encara viventa aquesta joia maravellosa cada cop que fruim íntimament la nostra cançó, i per ço jo no sé pas capir en quin enconguiment d'esperit deuen viure les gents qui no saben cantar i quan el dolor se'ls arrapa a l'esperit, jo no sé pas com poden esquivar-lo.

SALVADOR PERRAMÓN.

Manresa, 1 juliol de 1919.

Una figura d'En Cambó

El rotatiu de l'Havana «La Discusión» publica un llarg estudi article, força interessant, en el qual es tracta de fer una silueta espiritual del nostre nostre leader En Francesc Cambó.

Entre altres coses, diu:

«Es evidente que la política española está en crisis gravísima. El malestar es cosa tan clara como la luz. En este naufragio de la nave política se han hundido nuestros hombres públicos con humos de estadista. Tan profunda ha sido la catástrofe, que hasta los hombres republicanos han parecido en ella. Nadie cree ya en la eficacia de una República garantida por los hombres que han hecho profesión del republicanismo y gozan de las delicias de las actas. Y, sin embargo, se ha salvado Cambó de esa ruina de los valores. Cuando se habla de los hombres del futuro estado español—de un futuro risueño i optimista—solo el nombre de Cambó suena entre los cien que se barajan a diario. Un ilustre político descreído de la forma republicana de España, per la índole de los gremios republicanos, me decía hace bien poco:

«República? No la veo para España. Solo con un hombre podría aceptarse: con Cambó.» Y este ilustre político, que así hablaba, no era un catalanista, ni un cambonista; era simplemente un hombre que sabía el pleno conocimiento que Cambó tiene de los problemas de España y de la energía de que está dotado para resolver-los.»

PASSAVOLANT

Rastres de sang

Un lleu comentari fou el tribut amb que pagava la seva víctima el mal.

El jove artista que, qui sab el món que infantava dins ell, ple d'inquietuts s'abocava en el pont per a suïcidar-se. No és que no li fes basarda la mort; tenia vergonya de la vida. Era d'un cor noble i gran, sens dubte.

Va jugar-se el setmanal per a unes ventatjes i davant l'infortuni no tingué mes esprít per a viure al regoneixer no posseir cap dret; va sentir-se feble, covard; el remei dels herois que es rehabiliten revenint per un esforç suprem no l'va heure; veia no res menys que l'estela del desacert i espantat en la vida va venar-se els ulls per a que la mort recullís ses despulles i les amuntegués amb les desferres dels suïcides.

Ell, ja no és en aqueix món. La sang que corre pel riu clama encara venjança. Diu l'adagi macabre que un mort, quan no poden cloure-li les parpelles amb els ulls en demana un altre. La sang que clama dins el riu, a totes hores demana venjança. Amb tota certesa podem presuposar que no serà el darrer que s'hi llençi.

Un altre dia la ciutat no poguent resistir aqueix clam farà un exòde plena de por i d'esferement.

En el judici de Deu els que demanaran venjança únicament serán els suïdes.

BOSCH.

Assemblea dels Mestres "nacionals" de Catalunya

Del dia 21 al 25 d'aquest mes es celebrará a Tarragona l'Assemblea organitzada per la Federació de Mestres nacionals de Catalunya que promet revestir molta importància.

—La sessió d'apertura se celebrará el dilluns dia 21 a l'Ateneu Tarragoní i serà presidida per una autoritat pedagògica además de les autoritats locals.

—S'ha formulat el reglament de l'Assemblea en el qual es consigna que podran pendre part en les discussions dels temes tots els mestres nacionals, empleant quinze minuts cada un en la impugnació i defensa de cada una de les conclusions. Se respectaran els

NOTA DIARIA

A mida que ha anat éssent conegut el telegrama que En Trulls envià al ja caigut Govern d'En Maura, felicitant-lo i protestant de la «execrable y antipatriòtica labor de ese bloque de las izquierdas», els comentaris han sigut més nombrosos i variats.

No podia ésser per menys, tractant-se de un republicano com En Trulls, president o ex president de la Junta Municipal del partido aquí a Manresa, i cap visible de tota la campanya electoral a favor del republicà Pinilla en les passades eleccions de diputats a Corts.

Ara compendrà —deien molts— En Pinilla, fins allà on arriben les conviccions esquerranes dels elements que l'acompanyaven.

Ara resulta—deien altres—que si el candidat de les izquierdas, En Jesús Pinilla, hagués guanyat, els primers de censurar-lo hagueren sigut el seus mateixos, calificant de execrable y antipatriòtica la conducta del bloc d'esquerres que ha acabat derrotant al Govern d'En Maura.

Ja sabem que En Trulls respondrà a totes les censures, amb el gastat argument de que ell no firmà el telegrama com a republicano, sinó sols i exclusivament com vispresident de la Cambra, però això avui ja no pot convencer a ningú. Els homes no tenen dugues personalitats i, per lo tant, En Trulls tan republicano és a cal Amanit com a la Cambra de Comers.

Això ens recorda un fet ocorregut en una ciutat veïna i el qual pot aplicar-se al cas que comentem. Hi hagué allí un comandant de bombers que afiliat a les esquerres anti-dinàstiques, concorregué a una manifestació religiosa, i el partit al qual perteneixia, donant mostres de una intransigència censurable per tots conceptes, el cridà a comptes, acabant per expulsar-lo de la col·lectivitat.

Es que a la professió—deia aquell bon home—no hi he assistit jo, sinó sols si exclusivament el comandant de bombers. Res hi valgué, i aquell pobre comandant fou expulsat del partit.